

Izbija vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravniki prostori:
2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XXXIV.

Cena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 16, 1935, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., TOREK, 3. NOVEMBRA (NOV. 3), 1942

Subscription \$6.00 Yearly

ŠTEV.—NUMBER 217

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Japonci vrženi nazaj na dveh frontah

Ameriške čete na Guadalcanalu v ofenzivi. Podmornice potopile nadaljnjih sedem japonskih ladij pri Solomonovih otokih. Avstralci zasedli japonsko bazo na Novi Gvineji.—Rusi konsolidirali svoje pozicije na stalingrajski fronti.—Angleži naredili nadaljnjo vrzel v osišni bojni črti

Washington, D. C., 3. nov.—Ameriške čete na Guadalcanalu so začele ofenzivo in vrgle Japonce nazaj dve milj, pravi mornarični department. S podporo bojnih letal so čete prekorčile reko Matanikau in zdaj ograjuje glavno japonsko silo na zapadni strani vojaškega letališča.

Zadnje poročilo pravi, da čete prodirajo naprej. Bombe, ki so jih vrgli ameriški letalci, so utihle japonske topniške baterije. Ameriške podmornice, ki operirajo na morju severno od Solomonovih otokov, so potopile nadaljnjih sedem japonskih zalažnih ladij in poškodovale tri druge.

Melbourne, Avstralija, 3. nov.—Avstralske čete so reokupirale Kokodo, japonsko letalsko bazo na vzhodni strani Nove Gvineje, zvezniški bombniki pa so istočasno bombardirali japonske kopenske vojske, ki so skušali izkrcati vojske čete na severovzhodnem skrajnem otoku, se glasi vest iz glavnega stana generala Douglasa MacArthurja. Pet japonskih letal tipa Zero je bilo sežvejenih v spopadu v zraku.

Japonci so skušali izkrcati čete pri Buni. Uradni komunikacije, da ni noben japonski vojak stopil na kopno.

Pearl Harbor, Havaj, 2. nov.—Prvi japonski poskus, čigar cilj je bil zlom ameriške oborožene sile v južnem delu Pacifika z reštapiranjem Guadalcanala, najbližjega otoka v Solomonovih skupini, se je izjalovil. Čeprav so Japonci vrgli svojo pomorsko silo v bitko pri Solomoni, v kateri sta obe strani utrpeli velike izgube, niso dosegli namena.

V bojevanju na Guadalcanalu so Japonci dobili udarce, čeprav so vrgli dvakrat večjo silo v napade na ameriške čete in pomorske, ki drže letališče, in so jih v teh podpirale bojne ladje in letala. Prebiti niso mogli jeklene obročne čete in pomorski obroč letališča.

Mogočna japonska bojna mornarica se je morala umakniti s pozornišča bitke pri Solomoni, ko je dobila težke udarce. Japonsko poveljstvo je poslalo v bitko okrog 50 ladij v pričakovanju, da bo zlomilo odpor ameriške oborožene sile. Bojno brodogradništvo so podpirala v operacijah letala. Rezultat je v poškodovanju sedmih japonskih ladij in uničenju 150 letal.

Od začetka operacij pri Solomonovih otokih znašajo japonske izgube 76 potopljenih in poškodovanih ladij. V istem času so ameriški letalci sestrelili 515 japonskih bojnih letal. Amerika je v teh operacijah izgubila šestdeset ladij in transportov.

Melbourne, Avstralija, 2. nov.—Bombe, ki so jih vrgli ameriški in avstralski letalci na enote japonske bojne mornarice pri Buni-Faxau, luki na severni strani Solomonov, so potopile in poškodovale sedem ladij, poročila glavni stan generala Douglasa MacArthurja. Letalci so vrgli 30 ton bomb na japonske ladje.

V gorju Owen Stanley, Novi Gvineji, prodirajo avstralske čete naprej. Prvi vojaški oddelki so dospeli do točke, ki je oddaljena samo štiri milje od Okode, japonske mornarične baze. Operacije čet podpirajo avstralski in ameriški letala.

Moskva, 2. nov.—Ruski bramborci so izvršili uspešne napade na nemške pozicije v dveh sek-

Železniška zveza s Centralno Ameriko

Dovoz vojnega materiala pospešen

Mexico City, 2. nov.—Dovoz strateškega vojnega materiala iz Centralne Amerike v Združene države je bil pospešen z zgraditvijo železniškega mosta čez reko Suchiato ob meji Mehike in Guatamale. Prvi vlaki, naloženi z materialom, so včeraj prevozili most.

Po novi železniški progji, ki spaja Centralno Ameriko s Severno Ameriko, bo prihajal kavčuk, kava, banane in drugo sadje. Ta proga je povezala mehiški železniški sistem z guatemalskim, ki se zdaj razteza od Atlantika do Pacifika. Nov železniški sistem ne bo samo pospešil prevažanja vojnega materiala, temveč tudi ameriških čet v cono Panamskega prekopa. Dolej so parniki dovažali material v Združene države preko Karibejskega morja, kjer so prežale nanje nemške podmornice.

Železniški most, ki je povezal obe Ameriki, bi bil po prvotnem načrtu odprt 10. novembra, toda mehiški predsednik Camacho se je izrekel proti zavlačevanju. Prej so morali železniške vagonne razložiti na bregu reke in blago prepeljati na drugo stran. Most je dolg pol milje in zgrajen je bil v treh mesecih.

Železniški most, ki je povezal obe Ameriki, bi bil po prvotnem načrtu odprt 10. novembra, toda mehiški predsednik Camacho se je izrekel proti zavlačevanju. Prej so morali železniške vagonne razložiti na bregu reke in blago prepeljati na drugo stran. Most je dolg pol milje in zgrajen je bil v treh mesecih.

Biddle pojasnil odredbo glede sovražnih tujcev

Washington, D. C., 2. nov.—Federalni justični tajnik Francis Biddle je dejal, da odredba, da Italijani, ki niso ameriški državljanji, ne spadajo v razred sovražnih inozemcev, velja tudi za Slovence, Hrvate in Srbe, ki so prišli v Ameriko iz pokrajin, katere je dobila Italija po prvi svetovni vojni. Čeprav so italijanski podaniki, jih vlada ne smatra za sovražne tujce.

Ameriški bombnik preletel Atlantik v šestih urah

London, 2. nov.—Nov rekord je bil dosežen, ko je ameriški bombnik priletel iz Novofundlandije v Anglijo v šestih urah. V tem času je preletel razdaljo dva tisoč milj.

ADMIRAL DARLAN BO MORDA NASLEDIL LAVALA

Borba za kontrolo francoskih kolonij v Afriki

NACIJI SE JEZE NA LAVALA

New York, 2. nov.—Poročila iz diplomatskih virov govore, da bo admiral Jean Darlan, vrhovni poveljnik francoske oborožene sile, nasledil Pierra Laval kot načelnik vlade v Vichju. Ta pravijo, da je Darlan obiskal francoske kolonije v Afriki z namenom, da se prikupi Nemcem. Po povratku v Vichy je Darlan objavil izjavo, da bo Francija branila svoje kolonije. On se je mudil več dni v Dakarju, glavnem mestu francoske Zaprane Afrike, kjer si je ogledal utrdbe, ki so bile zgrajene v zadnjih mesecih. V izjavi je naglasil, da bo Francija branila svoj imperij in šla v borbo, da iztrga izgubljene kolonije iz rok sovražnika.

Med naciji v Franciji sta se pojavili dve grupi, ki zdaj tekmujeta v naporih za vrhovno oblast—vojaško poveljstvo in gestapovci. Obe sta edini v tem, da so dnevi Lavalove koristnosti "novemu redu" minili. Laval ima podporo same pri nemškemu zunanjemu ministru Joachim von Ribbentropu.

Znamenja kažejo, da bodo naciji zahtevali direktno kontrolo nad francoskimi kolonijami v Afriki. Te so postale važne z vidika vojnih operacij proti Veliki Britaniji.

Darlan je bil potisnjen iz urada v zadnjem aprilu na pritisk Nemcev, ker ni dal zadostne pomoči osišcu na morju, v Siriji in Indokini. Nemci so bili uverjeni, da bo Laval kot zvit politik pridobil javno mnenje na svojo stran, a so se zmotili. Njegov poskus konskripcije francoskih delavcev za dela v Nemčiji se je izjalovil.

Naciji se jeze na Laval, ker ni izpolnil pričakovanj. V zadnjih tednih je Laval večkrat apeliral na nacije, naj mu dajo več časa. Očitno je, da bo dobil brco, če ne bo do 15. novembra izpolnil danih obljub.

Domače vesti

Milwaške vesti

Milwaukee. — Dne 19. oktobra je za mrtvoudom umrla Teresija Pucel, stara 52 let in doma iz Cerovca pri Trebelnem na Dolenskem. V Ameriki je bila čez 30 let in zapuša tri hčere in sestro Ano Smrekar.

iz Detroita

Detroit. — Pred dnevi je tukaj naglo umrl Math Samida, star 50 let, Zapuša mater, brata in sestro. Druge podrobnosti o njem niso znane. — Dalje je umrl John Kodrič, star 32 let. Zapuša mater, brata in sestro. Druge podrobnosti o njem niso znane.—Slovenske organizacije (društva in druge) v Detroitu nameravajo poslati več delegatov na Slovenski narodni kongres.—Tukaj se je nahajal na obisku pri svoji hčeri Frank Molje iz Springfieldd, Ill., bivši rudar iz Yala, Kans.—Prav tako je bila na obisku pri svoji hčeri Manca Setina iz Jacksonvilla, Kansas, sestra Jacka in Vinka Ločnikarja.

Vesela vest iz Penne

Braddock, Pa. — Anton Rednak, blagajnik društva 300 SNPJ, je zadnje dni dobil zdravo in krepko hčerko, SNPJ pa novo članico. Čestitke!

iz Clevelanda

Cleveland. — Dne 30. okt. je po kratki boleznii umrl rojak Alex Jackson (Jakše ali Jakšič), star 37 let in gostilničar. Rojen je bil v Kanadi, kjer zapuša očima in dve sestri, tukaj pa zapuša ženo, sina, brata in dve sestri.

Šest vojaških letalcev se ubilo

Tampa, Fla., 2. nov.—Šest vojaških letalcev se je ubilo, ko je bombnik, na katerem so se nahajali, treščil na tla in se razbil v bližini vojaškega letališča. Imena žrtv niso bila objavljena.

Rumunska vlada odredila deportacijo ciganov

Ankara, Turčija, 2. nov.—General Ion Antonescu, predsednik rumunske vlade, je odredil deportacijo 250,000 ciganov, se glasi poročilo iz Bukarešte.

Amerika izkazuje uspeh v produkciji orožja

Trenje med armado in mornarico

Voditelji kongresa vznemirjeni

Washington, D. C., 2. nov.—Trenje med vojaškimi in mornaričnimi častniki je vznemirilo voditelje kongresa in zahtevajo, da se takoj konča. Trenje izvira iz operacij mornarice in armade na Pacifiku.

Voditelji kongresa se jeze, ker je letalski poročnik John Smith izjavil pred reporterji, da so bojne letala, ki so operirala z letalonoscev, izvojevala vse velike zmage v bitkah z Japonci na Pacifiku in da vodoravno bombardiranje bojnih ladij ni učinkovito.

Vojni department je nedavno izjavil, da so letalci, dodeljeni armadi, igrali glavno vlogo v operacijah proti japonski oboroženi sili na Pacifiku in da gre njim zasluga za uspehe.

John W. McCormack, vodja demokratske večine v nižji kongresni zbornici, in J. B. Snyder, načelnik pododseka za apropiacije, sta izjavila, da bosta razpravljala o trenju med armado in mornarico z generalom Geo. S. Marshallom, šefom armadnega štaba, in generalom H. H. Arnoldom, načelnikom štaba armadne letalske sile.

Pomorski promet s konvoji uspešen

London, 2. nov.—Notranji minister Herbert Morrison je dejal, da je 199 parnikov izmed 200 srečno dospelo v pristanišča pod zaščito in v spremstvu bojnih ladij. Velika Britanija ima stalno 600 bojnih in pomožnih ladij na morjih in so potopile in poškodovale osiščne parnike, katerih tonaža je znašala čez šest milijonov ton. Morrison je dalje rekel, da je Velika Britanija povečala produkcijo vojnega materiala za osemnajst odstotkov v septembru.

Argentinski odsek odgovoril ministru

Buenos Aires, Argentina, 2. nov.—Kongresni odsek, ki preiskuje neargentinske aktivnosti, je ponovil obdolžitve, da Hermann Metzger, ataše nemškega poslaštva, diktira smernice nemških šol v Argentini in podpira nacistične aktivnosti. To je bil odgovor zunanjemu ministru Guinazuju, ki je obdolžil odsek, da je prekoračil meje svoje oblasti. Odsek pravi da navzočnost nemškega diplomata ogroža interese Argentine.

Kanada naznanila nove regulacije

Ottawa, Kanada, 2. nov.—Vladni trgovinski odbor je uveljavil nove regulacije, nanašajoče se na "zamrznitev" poslovanja obstoječih firm in podjetij. Te prepovedujejo tudi ustanavljanje novih firm. Pojasnilo je, da je bil ta korak storjen, da se poveča vojne napore. Člani odbora so zanikali poročila, da bo vlada zaprla 20,000 malih firm.

Nemci razorožili italijanske vojake

London, 2. nov.—Radijsko poročilo iz Moskve pravi, da so se italijanski vojaki v Pireju, Grčija, uprli ukazu, da morajo iti na rusko fronto. Nemci so nato razorožili dvesto vojakov in jih poslali v koncentracijsko taborišče.

Nelson naznanil izboljšanje metod v svojem poročilu

ODBOR ZA KONTROLA ŽIVIL

Washington, D. C., 2. nov.—Ameriške industrije so dosegle nov rekord v produkciji orožja in vojnega materiala vseh vrst, pravi Donald M. Nelson, načelnik odbora za vojno produkcijo, v svojem poročilu. Produkcija je štirikrat večja v primeri z ono pred desetimi meseci.

"Porast v produkciji se očituje v številkah," pravi Nelson v svojem poročilu. "Produkcija teških bombnikov se je zvišala za 35 odstotkov, tankov za 25 odstotkov, protiletalskih in drugih topov za 28 odstotkov, bojnih ladij za 22 odstotkov, tovornih parnikov za 31 odstotkov in streliva za 45 odstotkov v zadnjih treh mesecih."

Nelson je dejal, da so se metode masne produkcije orožja vseh vrst izboljšale. Glavne potežkoče, ki so ovirale produkcijo, so bile odpravljene. Tehnične in inženirske šole skrbno, da imajo industrije dovolj izurjenih delavcev.

Ameriške ladjedelnice so v zadnjih petih mesecih zgradile petnajst bojnih ladij. Skoro vse so bile zgrajene pred določeno dobo. V juliju, avgustu in septembru so ladjedelnice zgradile 92 tovornih parnikov, 21 več kot v prejšnjih treh mesecih.

Naročila, katera so oddale vladne korporacije in zakladni department, v mesecu septembru, so znašala pet milijard dolarjev. Vojni stroški so s tem narasli na \$50,000,000,000.

Vojni department je odpravil zbere vojaških specialistov kot samostojne enote in jih priključil k armadi. Ti so bili ustanovljeni pred osmimi meseci. Reorganiziranje je bilo odrejeno kot posledica pritožb, da zbori ne delujejo uspešno kot samostojna enota.

Iz Bele hiše je prišlo naznanilo, da se je predsednik Roosevelt odločil za centralno kontrolo produkcije in razpečevanja živil. Imenoval bo poseben odbor in mu poveril zadevno oblast v smislu priporočil poljedelskega tajnika Wickarda.

Za načelnika novega odbora bo morda imenovan Mile Perkins, desna roka podpredsednika Wallaceja. Perkins ima sedaj pozicijo direktorja v odboru za ekonomsko stabilizacijo, kateremu načeljuje James F. Byrnes.

Morgenthau se vrnil domov

Razgovori z angleškimi voditelji uspešni

New York, 2. nov.—Federalni zakladnik Henry Morgenthau je dospel z letalom v New York po obisku Anglije, kjer je imel važne razgovore z angleškimi voditelji. V New York je odletel iz Lizbone, kjer je konferiral s predstavnikmi portugalske vlade. "Obisk in razgovori z angleškimi voditelji so bili uspešni," je dejal Morgenthau pred reporterji, ki so se zbrali na letališču. "Prišel sem nazaj z dobrimi vtisi. Kar sem videl in slišal, me je zanimalo."

Morgenthau je povedal reporterjem, da je, ko se je mudil v Londonu, konferiral z W. A. Harrimanom, uradnikom ameriške posojilno-najeminske administracije, in maršalom Janom Smutsom, predsednikom vlade Južnoafriške unije.

Četniki ujeli 1200 sovražnikov

Naciji zatirajo odpor na Norveškem

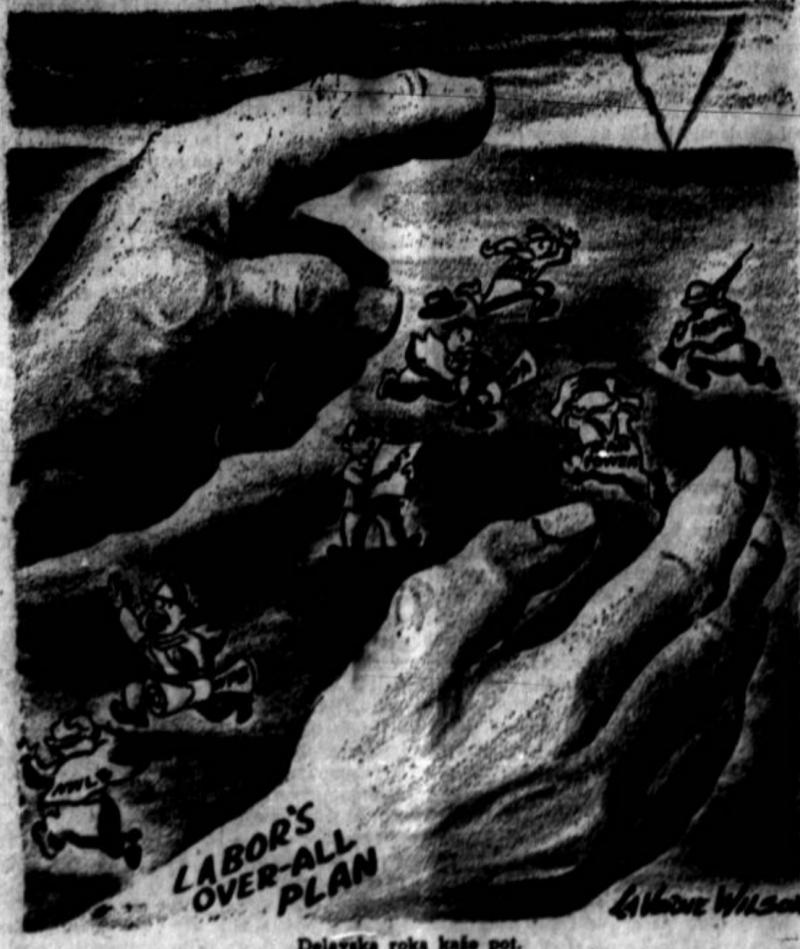
London, 2. nov.—Radijsko poročilo iz Moskve pravi, da so jugoslovanski četniki ubili 400 nemških in italijanskih vojakov in ujeli 1200 v bitkah v hrvaških krajih.

Četniki so zaplenili tudi 93 strojníc, en tank in strelivo.

Radijska vest iz Berna, Švica, pravi, da so nacistične vojske avtoritete odredile smrtno kazni za upornike in one, ki skušajo priti ali oditi iz dežele brez dovoljenja. Ta kazen je določena za vse, ki širijo protinacistično propagando in posluškajo radijska poročila iz zavezniških dežel.

Zidovski begunci prihajajo v Švico

Curih, Švica, 2. nov.—Zidovski begunci prihajajo sem dneвно in iz Francije, da se izognejo deportaciji v nemške tovarne ali židovske četiri v mestih vzhodne Evrope, katero so okupirale nemške čete, poročila list Geneva Tribune. Problem oskrbe beguncev dela preglavice avtoritetam.

Delavska roka kaže pot.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovans National Benefit Society

Narocnina za Zdruzene drzave (izven Chicago) in Kanada \$3.00
na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za deset let; za Chicago in Cloro
\$7.50 na celo leto, \$3.75 za pol leta; za inosestrstvo \$6.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and
Canada \$3.00 per year, Chicago and Cloro \$7.50 per year, foreign
countries \$6.00 per year.

Črna opisa po dogovoru - Rokopisi dopisov in sonarocnih
skizmov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (stizbe, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo poljubljatelju le v sloboju. Če je priložil
postnino.

Advertising rates on agreement - Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned in sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz
 naselbin

Zive in se vacje zive -

Kennecaw, Wyo. - Ker ravno

posiljam nekaj narocnine za nas
delavski list Prosveto, bom se
nekaj porocal, kako se imamo v
drzavi divjega pelina. Kar se dela
tice, delamo za zive in mrtve.
Vse je uposleno kakor cebelje v
panju. Smo pac v vojni in zato
je potrebno, da smo pridni in
tudi zrtvovanju za zmago smo
se ze privadili, ampak je bolj
se bomo morali v vseh ozirih.
Ampak z dobro voljo se vse
prenesa za zmago. Za nas "crnovoj-
nike" je potrebno delo in zrtvo-
vanje, drugo bodo pa napravili
nas fantje na bojnih poljanah.
Skupno bomo premagali vse
Hitlerjeve, Mussolinijeve in Hi-
rohitove horde, ker zelimo in si
hocemo ohraniti svobodo in de-
mokratico. Zivi suznji teh treh
razbojnikov nikdar nocemo biti.
Zato pa kupujno vojne bonde in
znamke, ker tudi mi moramo po-
magati k zmagi.

Tudi nasim bratom in sestram
v starem kraju moramo pomagati
kolikor nam je mogoce, ker
so vsega usmiljena vredni. Biti
preganjan, mučen, lačen, brez
doma in brez obleke, je jako za-
lostno. Pomoč jim je nujno po-
trebna. Upam, da bo naš narod-
ni kongres v Clevelandu kaj do-
brega napravil za naš ubogi na-
rod v starem kraju. Moja iskrena
zelja je, naj dobijo vladno
formo kakor jo imamo v Ameri-
ki, pa naj bo že Evropska ali
Balkanska federacija, ker drug-
gače bodo vse naše žrtve zaman.
Skrajni čas je že, da grede kra-
lji in cesarji v pokoj, ker so sa-
mo izkoriščevalci ubogega ljud-
stva.

Pri nas je sedaj odprta lovaka
sezona za srnje. Tudi naši slo-
venski lovci se skoraj vsi vrača-
jo z rogači domov. Še bomo jedli
meso v Wyomingu! Pa tudi
drugače se pripravljamo za zimo
v vseh ozirih. Tudi kislega
zelja in repe bo treba, da bodo
imele naše kuharice kaj za lonec.
Pa tudi tisto, o katerem pravimo,
da "ni tiča čez praiča", bo
treba pripraviti. Potem se bomo
pa mastili pri zakurjeni peči in
se kopali črni diamant.

Ze dolge zimске večere se je
treba pripraviti tudi s čitanjem
dobrih časopisov, kot je naš
delavski list Prosveta in
Proletarec. Bratje in sestre, pod-
pirajte svoje delavske liste, kot
sta omenjena, ker vam prinaša-
ta svetovne in delavske vesti,
kakor tudi druge podučljive spi-
se za izobrazbo. Kar človek v
glavi ima, mu ne more nihče
vzeti, a kar ima v žepu, mu pa
lahko pokradejo.

Tudi ne pozabite, da nesreča
in bolezen nikdar ne počiva. Ako
še niste člani SNPJ, najboljšje
slovenske podporne organizacije,
zavarujte se, dokler ste še čvrsti
in zdravi, kakor tudi vaše
otroke. Te lahko zavarujete za
majhen denar, bodisi za boljše
izobrazbo ali za slučaj smrti, kar
je le v vašo in vaših otrok korist.
Na pristop vas vabi Slovenska
narodna podpora jednota.

Anton Trahtak, 267.

Po 11 letih dobil delo

Hermine, Pa. - Najprvo vam
povem, da je ta dopisnik zopet
začel delati po enajstletnem od-
moru, odkar sem zadnjič delal
v premožniku. Tam me je tu-
di pobilo, tako da nisem več spo-
soben za kakšno težko delo. Zda-
ja, na 12. oktobra, mi je moja hči
dobila zelo lahko delo. Sem nam-
reč postal čuvaj tam, kjer ona
dela - v Glasportu pri Pittsburgh
Independent Engineering Co.
Res nimam velike plače, toda je
vseeno boljše kot nič. Imam 60
centov na uro, cent na minuto,
jako da sem prav zadovoljen s
tem, kar zaslužim. Je vsaj za
moj vsakdanji kruh in za tobak.
Verjemite mi, ko sem pričel
delati prvi štih in sem s sabo
vzel majhen lunch in ko sem
imel "dinner hot", se mi je ta-
ko dobro zdelo, da skoraj nimam
besed, s katerimi bi se dovoljno
izrazil. Rekel sem sami sebi:
"Ja, kako si ti kruhek sladak,
čeprav nisi z maslom namazan.
Samo da te še enkrat moj roka
ali telo zasluži, pa si slajši kot
pa oni kruh, ki je z medom na-

mazan, če ti ga kdo drugi da ali
dela zate."

Veste, v teh enajstih letih je
šel podpisani skozi velike krize
in težave, sam sebi se čudim, ka-
ko sem mogel vse to prenesti:
bolečine, pomanjkanje na vseh
koncih in krajih, finančna kriza
spodaj in zgoraj in od vseh stra-
ni, povzra pa še depresija, po-
tem pa še sikaniranje od desne
in leve. Marsikatero grenko sem
prebavil, videl in tudi preslišal.
Lovil sem se za zadnje bičko upo-
naja, ki sem ga videl v slepi po-
dočnosti. Ali treba je veliko,
veliko dobre volje in polagoma
se vas premaga.

Pravijo, da sreča in nesreča po-
liti poti hodita, kadar se pa sre-
čata na ozki brvi, mora ena
omahiniti in pasti v razburkané
valove zake, ki drvi pod brvjo.
In v največjih slučajih omahne
sreča, ki se potopi za nedoločen
čas pa zopet pojavi danes pri
tebi, jutri pri meni. Če pa človek
sam omahne in obupa sam nad
sabo, potem si pa na rešetu in
ni več relativne za tebe.

Kot sem že omenil, zdaj de-
lam, ali to moje delo je samo za-
časno, od danes do jutri. Če bi
imel tako delo stalno kot ga
imam zdaj, bi bilo "okey". Sem
notri na gorkem, imam 14 luči po
60 vatov, dve peči, eno na plin,
drugo na premož, tako da se mi
vidi kot bi bili v kakšni kanceliji.
Delam pa tudi po katoliško: se-
dem ur in pol na štih in zaslu-
žim štiri in pol copaka na dan.
In to je že denar. Mi pa vsaj ne
bo treba plačati dohodninskega
davka. Če bodo pa toliko nisko
posegli, da bi tudi mene zadela
ta "strafenga", potem smo pa vsi
v šaklju, ne samo mačka.

Predno bo ta dopis zagledal
beli dan, bo že odprl lov na srne
in medvede. Pa tudi ne smemo
pozabiti našega zajčka, kajti on
bo prvi, ki bo skočil iz grna. V
resnici mi je žal, ker moram v
tem dopisu preklicati ono, kar
sem zadnjič obljubil sharonskim
lovcom, namreč ako potrebujejo
kuha, naj se name obrnejo in
jim bom postregel s frankfurta-
ricami.

Svet se res hitro suče, ali ob-
ljubiti in iti ali dati, sta dve raz-
lični stvari. Za star pregovor
pravi, da vsakdo rajši jemlje kot
daje. In tako bom tudi jaz na-
redil z mojo kuharsko obljubo,
da ne pridem radi moje zapo-
slenosti, kajti delam sedem dni v
tednu, tudi na Gospodov dan, ko
je še Bog počival. Če se s tem
ne zadovoljite, mi pa pošljite
material in vam bom že skuhal,
saj imam dve peči, kot že re-
čeno. Če bi se pa srna preveč
skrčila na teh mojih pečeh, mi
pa medveda pošljite, ki je bolj
masten, tako da mi ga ne bo
treba zalivati z mastjo. Kar se
bo masti iz njega nacedilo, jo bom
pa jaz porabil za moje nevidne
rane, da se bodo bolj hitro celile
kot so se do zdaj.

Vem, da bo Tone Valentinčič
kaj podrl. Da bi le podrl tako
žival, ki ima rogove, magari pol-
ža. Rogove naj meni odstopi, da
bom lahko mojo suktnjo nanje
obesil. Ampak lonec je poln in
konec do prihodnjic.

Frank Fink, 200.

Pogledali zastopnika

Hermine, Pa. - Prišel bom s
sejo westmorelandske federacije
SNPJ, kjer so mi ponovili Pro-
letarca blagajnik A. Škerl in An-
ton Rozina iz Exporta, Vincent
Resnik iz Pleasant Valleyja, Na-
rodni dom v West Newtonu, v
Hermineju pa James Pajcer in
Frank Semich, mrs. Fradel iz
Latroba, Andy Bertil iz Hermi-
nija pa Cankarjev glasnik.

Podpisani je bil na seji fede-
racije v Pipetownu izvoljen za
zastopnika na slovenskem kon-
gresu, ki se vrši 5. in 6. decem-
bra v Clevelandu. Sklenjeno je
tudi bilo, da federacija priredi
veselico za pomožno akcijo v prid
reveljem v stari domovini in da
na isto povabimo govornika,
morda dr. Čoka, če ga bo mogo-
če dobiti. O seji bo obširneje po-
ročal zapisknik.

Udeležil sem se kot opazovalec
tudi seje federacije SNPJ v za-
padni Penni, ki se je vršila 25.
oktobra v Harwicku, kjer je na

predvečer na veselici glavni
predsednik brat Cankar pred-
vajal slike iz starega kraja in
drugi dan tudi nekaj domačin.
Na seji je tudi imel zelo dober
govor v prilog zatiranim kot tu-
di SNPJ. Več zastopnikov se je
izrazilo, da škoda, ker ni kdo ste-
nografil njegovega govora za
priobčitev. Nekateri so rekli, da
so jim prišle solze v oči, kar ni
nič čudnega, ker govor je res se-
geel globoko v srce.

Na predvečer se je bila zelo
uspešna veselica, ki sta jo pri-
redili društvi 419 iz Harwicka in
365 iz Russelltona. Ljudje je bilo
toliko, da se nisimo mogli drug
drugemu ogibati. Udeležili so se
vsi rojaki iz Allegheny Valleyja
in nekaj jih je bilo tudi iz dalj-
nih krajev. Tako je prav, bratje
in sestre! Pozabimo na prejšnje
pomote, ako so bile, saj te je de-
lala tudi naša in druge vlade.
Ampak s tem že ni rečeno, da ne
bomo mogli zarisati boljšega na-
črta za naše potomce. Vsaka ge-
neracija mora zapustiti svet v
malo boljsem stanju kot ga je
našla, kajti drugače bi bil človek
še vedno v kamniti dobi in živel
bi v brlogih na obdan s srednje-
veško temo. Naša sveta dolžnost
je, da izpopolnjujemo človeško
družbo, ne pa kričati enkrat pro-
ti temu, drugi proti drugemu.
Treba je konstruktivnega dela.
Pot v boljše življenje vodi le s
pomočjo znanja in demokracije.

To vojno so začeli razbojniki,
ampak zmagati morajo ljudje, ki
verujejo v človeško pravičnost.
Pozivam torej vsa društva in
organizacije, da pošljete svoje
zastopnike na slovenski kongres
v Cleveland. Kot nam je pred-
sednik Cankar pojasnil, si reveži
in stari domovini ne morejo
pomagati. Tisti, ki so bili dovolj
pogumni, okrog 40,000, so šli v
hrube, da pomagajo Draži Mihaj-
loviču, drugi so bili zajeti in po-
slani v taborišča ali na prisilno
delo v Italijo ali Nemčijo, ali pa
so bili pobiti. Prijatelji, nikakor
ne smemo dovoliti, da bi naš na-
rod izkrmavel. Vsa dela naših
pesnikov in pisateljev bi bila
uničena, tudi dela Ivana Cankar-
ja in njemu podobnih buditeljev
in kažipotov iz teme.

Bratje in sestre, ta kongres v
Clevelandu bo zgodovinskega
pomena. Pokažimo drugim na-
rodom, da smo Slovenci kulturni
in ljudje in da hočemo ohraniti
kar imamo in izboljšati, kjer
je izboljšanje mogoče in potreb-
no. Je resnica, da mi živimo v
Ameriki, ampak mi se ne more-
mo izogniti temu vprašanju in
ne smemo biti indiferentni na-
pram staremu kraju. Naš narod
v sedanjem klanju propada in
kako naj naši potomci pojasnijo
svoj izvor, če bo ta narod uni-
čen? Ampak to se ne sme zgo-
diti! Ne sramujmo se svojega je-
zika, svojega naroda. Saj imamo
Jugoslavlani enega največjih
znanstvenikov v osebi Nikole
Tesle, ki tudi ljubi svoj narod.

Torej prijatelji, otresimo se
slabosti in mehkužnosti in ne po-
slušajte onih, ki vas zapeljujejo.
Ali ste še slišali Nemca, Italijana
ali več drugih narodov, da se
sramujejo svojega narodnega iz-
vora? Kaj še, niti sedaj ne, ko
so naši sovražniki. Ponosni so
na svoj narod, čeprav imajo tiso-
tst barbarov med seboj. Torej
zakaj naj bi se mi sramovali naš-
ega miroljubnega naroda! Poj-
dimo jim na pomoč, da jih po-
tej vojni spravimo na njih ro-
dno zemljo, kjer bodo zopet pri-
deli novo življenje. Tako se bo-
do nas ameriških Slovencev spo-
minjali še njih potomci stoletja
pozneje. Toda k mojemu pot-
ovanju.

V Harwicku sem dobil tri no-

ve naročnike Prosveti, in sicer
Edwarda Jaksetiča, Nicka Zvo-
nariča iz Saxonburga in Vidmar-
ja iz Carmarvila ali Blancha.
Ponovili pa so jo Simončič iz
okolice Harwicka, mr. in mrs.
Kelhar, mrs. Radish, John Ore-
shek, mr. in mrs. Vehar, Marga-
reta Grum, vdovica po pokoj-
nem Petru Grumu. Ona mi je
pravila, da je pomagala prodaja-
ti vstopnice za veselico, ki je
bila prirejena za pomožno akcijo.
Tone Klemenčič mi je dal
oglas za Družinski koledar in me
povabil na prenočljenje, ampak
sem bil že preskrbljen za tisti
večer. Njegova žena se je na-
hajala v Kanadi na počitnicah.
Tisti večer sva prenočevala s
Cankarjem pri Praznikovih,
tajniku društva 419, in sem se
Tonetu zahvalil.

Na seji federacije v Harwicku
je ponovil Cankarjev glasnik
tudi Lojze Glažar, John Sirc iz
Midwayja pa Prosveto kar sam
od sebe in dostavil: "Keep the
change, boš imel za kosilo." Ta-
ki ljudje dajo človeku spodbudo
za nadaljnje delo. Ne gre za to,
kar dobiš, marveč je priznanje,
ko vidiš, da so ljudje željni šir-
jenja znanja. Brat Sirc je zelo
dober, mirnega značaja in zdra-
vega mišljenja ter dober sveto-
valec. Zato imajo tudi uspešen
mladinski krožek v njih nase-
lini.

Seja sama na sebi je bila tudi
zelo konstruktivna in moram
priznati, da ima federacija za-
padne Pennie dobre zastopnike,
kot tudi uradnike. Posebno za-
pisknik Tone Rednak je dober;
dobro čita v obeh jezikih, spiše
popoln zapisknik in ga tudi glas-
no in različno prebere, da ga vsi
razumejo. Seja je izvolila pet
zastopnikov za slovenski kon-
gres. Brat Cankar je pojasnil,
da ima po njegovem mnenju vsa-
ka centralna organizacija privo-
co do toliko zastopnikov kolikor
ima uradnikov, oziroma odborni-
kov. Seveda je zapadna federa-
cija dvakrat večja kot je west-
morelandska. Debatirali so mno-
go tudi glede bodoče Jugoslavije.

V nedeljo je prišel od brata
Cankarja k Praznikovim odbor
veronskega društva, naj gre v
Verono in si ogleda njihov novi
društveni dom. Spremlil jih je
tudi podpisani. Ko smo vse pre-
gledali, sem prišel do zaključka,
da so napravili dobro kupčijo in
bo dom velika privlačnost za pri-
dobivanje novih članov SNPJ.
Prostori so komodni, kot nalašč
za mladino, pa magari če bi
Amerika zopet postala suhaška.
Podpisani se ne strinja s tem,
svari pa, naj bodo ljudje zmerni
pri pijači in ne dajati pijače tak-
im, pri katerih se vidi, da ni
vse v redu. Zmernost je potreb-
na povsod. Torej bodimo pre-
vidni, ako nočemo, da nas obja-
me zopet nezaželjena prohibicija,
ki je tudi dosti slabega nap-
pravila. Torej moje priznanje
pogumnim Verončanom na njih
novemu domu. Ze zdaj apeliram
na vse rojake, da se udeležijo
njih slavnostne otvoritve nove-
ga doma.

Nazaj na Harwick naju je za-
peljal Rock Lessar, tudi pionir
iz Verone. V tisti okolici so po-
novili Prosveto Fr. Porone, ki
ima gostilno, oziroma jo vodi
njegova žena, sam pa dela v ro-
vu, dalje J. Bošnjanič in mrs.
Penko. V Oakmontu je ponovil
Prosveto Lojze Flažs. V Pitts-
burghu je mrs. Hrvatin kupila
Adamičevo knjigo What's Your
Name za hčerko, mrs. Smrekar
pa ponovila Prosveto kot tudi
Dolmovičevi, kjer sem prenočil.
Drugi dan sem obiskal Jacka
Volkarja, ki je ponovil Proleta-
rc v Broughtonu pa Kocjan in

Mainich, oba bečlarja,
Champa pa Prosveto. V Wil-
locku je ponovila Prosveto
mrs. Siflar, Frank Sedej, uprav-
nik doma, pa Cankarjev glasnik
za dom, kamor zahajata ta
Prosveta in Proletarec. Tako
moralo delati vsi domovi, ako
imenujejo izobraževalni. Usta-
nem sem se tudi v Braddocku, ampak
grem zopet ob reki Monongahela
Torej na svidenje.

Anton Zornik, zastopnik

"Drugi frontarji" in slovenski
kongres

Johnstown, Pa. - Od časa
časa se tudi v slovenskih
pojavlja zahteva po "drugih
frontarjih". In ker se ista še ni
se čestokrat dolži Anglijo, da
ona nalašč zadržuje. To je
kakor krivično. Zahteva
"drugih frontarji" ni nič čudno
čudno pa je, da jo zahtevajo
glede na to, ali smo dovolj
pravilni nanjo ali ne.

Drugo čudo je, da po za "dr-
go fronto" najbolj glasni oni
so do 22. junija 1942 naspe-
vali vsakemu oboroževanju A-
rike, obvezni vojaški službi
pošiljanju orožja v Evropo.
Bro je, da ti "generali" la-
"komandirajo" le pisalne str-
Izgleda namreč, ako bi oni
Wendell Willkie imeli kaj za
vedovati, bi danes Rusija da
vse puške, vse topove, vse bo-
nike in vse tanke, kar jih ima
Amerika, naše fante bi pa po-
na "drugo fronto" oborožene
metlami...

Druga fronta pride, ne gre
kaj čveka Willkie ali pa on
so do Hitlerjevega vpada v
svojo imenovali to vojno "in-
realistično". Ta fronta naj
ko bo zanjo vse dobro prip-
ljeno. Gde namreč za to, da
ta fronta tudi obdrži, kada
prične. Treba je gledati, da
ne ponovi drugi Dunkirk, da
Kreta itd. Končno je treba
dati tudi na človeške žrtve
kar oni, ki nimajo svojcev v
madi, kaj radi pozabijo. Zrtve
sicer neizogibne, toda s pa-
nim postopanjem se lahko
ko omeje.

Nekateri zelo hvalijo Will-
ja radi njegovih izjav o "dr-
fronti" in pomoči Rusiji. On
lahko dobro mnenje glede "dr-
ge fronte", toda koristil bi
zavezniki vojski, ako bi t-
govoril. Ko je omenil, da
Ameriki govori o veliki pro-
ciji vojnih potrebščin, toda
produkcija ne pozna ne v A-
in nikjer drugje, je povedal
kaj, s čemer je Nemce nam-
lil. Mislijo si lahko, ako
Ameriki veliko producira,
nikamor dostavljeno, je to
zasluga naših (nemških) pod-
nic. Z drugo besedo; amer-
produkcija leži na dnu morja.

Kar se tiče naše produkt-
orožja, bi moral vedeti Will-
in oni, ki mu pritrjujejo, da
ta produkcija deli in pošilja
vse dele sveta. Ameriškega
ja žele v Afriko, Avstralijo,
jo Azijo, na Kitajsko, v Ru-
itd. Končno mora imeti
Amerika nekaj za sebe, ako
hoče otepati Japonca, ki je
deželi prav tako nevaren kot
Hitler Rusiji.

S svojo zahtevo po "drugih
frontarjih" je Willkie mogoče dose-
liko, da Nemci obdrže neko
več tisočev vojakov ob franc-
belgijski in holandski obali,
je nekoliko v korist Rusiji.
po drugi strani je doseget to
Nemci še bolj utrjujejo zapa-
obal, kar bo stalo za zavezniki-
žave tisoče mogoč več žrtve,
pride tam do resne invazije
druge fronte. Škoda za nas A-
ričane, da se nečemo včasih
tudi od sovražnikov. Nemčiji
Japonska namreč ne dopu-
da bi se pri njih pisalo ali
vorilo kakšni novi fronti.

(Dolge na 3. strani.)

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 3. novembra
Domače vesti. V Ewellu. U-
je bil pri delu v rovu ubit
Pahar, član SNPJ.
Delavske vesti. Med rudar-
Illinoisu je velika nezadovolj-
in groznja nove stavke.
Inozemstvo. Fašistična vl-
v Italiji izjavlja, da bo ek-
zija njen program.
Sovjetska Rusija. Lenin je
javil, da bo Rusija zastopnik
lausanski konferenci.

Neil S. Beaton, predsednik Škotske združine svosa, ki je govo-
ril na konvenciji Ameriške združine lige v Minneapolisu, Minn.

Vesti z jugoslovanske fronte

Poročila Jugoslovanskega informacijskega centra in drugih virov

AMERIŠKO ČASOPISJE O ITALIJANSKI STRAHOVLADI

(Proklamacija nezasilano trdih določb obsednega stanja v Ljubljanski pokrajini po naredbi italijanskega visokega komisarja Emilija Graziolija, katero smo svoj milija Graziolija, katero smo svoj čas prinesli v svojem vestniku in Brief History...), je izzvala v ameriški javnosti veliko pozornost in našla tudi odmev v ameriškem časopisju.)

New York Times — (20. oktobra). — V prepričanju, da so Italijani ravno toliko kruti in barbarski, kakor Nemci sami, nam je Franc Snoj, minister jugoslovanske vlade v izgnanstvu, včeraj objavil italijanski dokument, ki govori o smrtih groženj, o katerem je bil iztihotapljen iz Jugoslavije.

Dokument je bil prabit na javnih krajih v Ljubljani in je datiran z dne 15. julija 1942. Podpisala sta ga Emilio Grazioli, visoki komisar za Ljubljansko pokrajino in general Mario Robotti, poveljnik XI. italijanske armade. Razglas objavlja, da bodo Italijani ustrelili vsakogar, ki se upre proti sovražna dejanja proti italijanski oblasti ali italijanski armadi, ki bi imel v svoji posesti orožje, municijo ali strelivo, ki bi na katerikoli način podpiral upornike ali imel v posesti ponarejen potni list ali izkaznico, kakor tudi vsi moški, ki bi se sumljivo vedli v vojni zoni.

Dokument nadalje trdi, da bodo Italijani porušili vse zgradbe, ki so v posesti oseb, ki skrivajo ali pomagajo upornikom, ali katerim bi bilo dokazano, da skrivajo orožje, municijo ali strelivo, kakor tudi v slučaju, da bi se iz njih zalilo italijanske čete.

PM — (20. oktobra). — Ta list naša pod naslovom — "KAKO NEŠTI DELAJO S SLOVENCI" — in pod naslovom — "Jugoslovanska vlada poroča o namena izvajani politiki krutosti" — naslednji članek: Jugoslovanska vlada v izgnanstvu je izdala danes fašistično italijansko armado, ki je zasedla Jugoslavijo, da je "v vsakem oziru toliko kruta in brezobzirna, kakor nemška."

V poročilu, izdanem od Jugoslovanskega informacijskega centra v New Yorku, je Franc Snoj, minister in predstavnik Slovenije v jugoslovanski vladi, izjavil, da vesti iztihotapljene iz njegove domovine dokazujejo, da je fašistično gospodarstvo v Sloveniji privedlo do "uničenja celokupnega prebivalstva in popolnega porušenja številnih vasi."

V svojem opisu razglasa, na podlagi katerega fašistične italijanske oblasti izvršujejo množične umore in izgone celokupnega prebivalstva v neznano meri, je izjavil Snoj:

"Svoje brutalne ukrepe namram prebivalstvu Ljubljane, prestolnice Slovenije, osvojevalce objasnjuje ljudstvu s prevezo, da je 'komunistično delovanje' zahtevalo te ukrepe, kakor je pripisati dejstvu, da del prebivalstva, akoravno le majhna pečica, podpira upornike."

Snoj obtožuje fašiste, da so svoj pritisk venomer večali, tako da zdaj že "tekmujejo z Nemci v krivici krutosti in tlačitve". Snoj pristavlja, da jugoslovansko ljudstvo nadaljuje svoj "neomajni odpor" proti Italijanom in nacistom.

Razen ostredbe, da bodo vsi, ki se Italijanom upirali, ustreljeni brez vsakega svarila, določila italijanski proglas tudi, da bodo popolnoma porušene vse zgradbe iz katerih bi kdo "žalil italijanske čete."

Od prve dobe srednjega veka sem ni Slovenija več tvorila lastne neodvisne države. Sestavljena je iz delov bivših avstrijskih pokrajin in nekoliko madžarskega ozemlja, katero si je ta uspešila zopet prilastiti na podlagi pogajanj s Hitlerjem.

Po 12-dnevni vojni v Jugoslaviji je njena vlada zbežala v Cairo, nakar je bila Slovenija razkosana in razdeljena med tri sosedbe: Vzhodni del je dobila Madžarska, ostalo pa sta si razdelili Nemčija in Italija. Precejšen del Slovenije so zasedle italijanske vojaške sile.

Londonški Times o jugoslovanskem vojnem naporu in žrtvah naroda

London, 16. oktobra (NYT). — V zvezi z obiskom ameriškega finančnega ministra Henryja Morgenthauja v Londonu, prinaša Times uvodni članek o pomenu tega obiska. Govorec o

principih, uveljavljenih v anglo-amerikanskem sporazumu medsebojne pomoči in v predsednikovi poslanici kongresu iz meseca junija, izvaja Times naslednje:

"Cimveč premišljujemo o pomenu teh izjav, tem višje cenimo njih modrost, katero bodo najbolj cenili narodi kakor Rusi, Kitajci, Grki in Jugoslavlani, ki so doprinesli žrtve in napore, s katerimi se Velika Britanija in Zedinjene države niti še ne moreta začeti primerjati."

Nemci se maščujejo nad civilnim prebivalstvom

New York, 16. oktobra (NYT). — Nemci nastopajo napram bosanskim kmetom v okolici Kupreša s strahovitim terorjem, da bi se maščevali za uničenje železnega rudnika v Kuprešu in porušenje plavžev. Ravno tako ravna Nemci s prebivalstvom tudi v drugih krajih, kjer divjajo boji. Ustaški oddelki pod vodstvom nemških SS-častnikov obesažo in streljajo vse kmete, ki so osumljeni direktne ali indirektno udeležbe v bojih in neandnih gerilskih napadih na Kuprešo.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podprajte svoj list!

Glasovi iz naselbin

(Nadašnjevanje s 2. strani.)

Mnogi radi pozabijo tudi preteklost. In tako so pozabili, kaj je Willkie govoril pred dvema letoma kot predsedniški kandidat republikanske stranke. Meni njegovi po republikancih narekovani govori še niso iz spomina, zato njegovih besed niti danes ne jemljem preveč resno. Zdi se mi namreč, da je lahko mogoče, da mu je nekdaj narekoval tudi ono o "drugi fronti". Tudi ni vzeti resno njegove izjave glede zrelosti Indijcev. Kako naj on ve več o Indijcih kot pa povprečen American? Ali naj mu bodo tamkajšnje razmere za to bolj znane, ker se je peljal z letalom? O zrelosti raznih narodov je težko odločati. Imamo namreč razne izkušnje. Vzemimo Irsko. Pred 25 leti smo mnogi mislili, da so Irski zreli in upravičeni do samostojnosti, ampak danes dajejo zelo slabo spričevalo o svoji zrelosti.

Se par besed glede slovenskega kongresa, ki se vrši v Clevelandu v začetku decembra. Podpisani je mnenja, da se kongres lahko konča v snem dnevu. Treba pa se je na to seveda dobro

pripraviti. Pripraviti je namreč treba par dobrih resolucij za predložitev kongresu v odobritev. Resolucije naj bi sestavil pripravljalni odbor JPO-SS. Posamezniki, ki se za to zanimajo, naj imajo pravico priporočati temu odboru svoje mnenje, oziroma spisejo naj resolucije, iz katerih bi potem odbor črpal jedro za sestavo kakih tih resolucij, od katerih bi vsaka zastopala svoje načelo. Priporočila naj bi se pripravljalnemu odboru pošiljala pred kongresom. Na ta način bi odbor izvedel želje ljudstva in na podlagi tega priredil resolucije. Izvoljen naj bi bil odbor, ki bi vodil svoje delo na podlagi sprejetih resolucij.

To je po mojem mnenju vse, kar je naloga tega kongresa. Razumeti moramo, da mi v Ameriki ne moremo ničesar sklepati glede bodočnosti stare domovine. Kar mi lahko storimo, je le to, da priporočamo jugoslovanskemu ljudstvu demokratično vlado, ameriško vlado pa skušamo prepričati, kaj se godi našim bratom pod tujčevno peto. Zato se mi vidi nespametno zapravljati čas in denar z večdnevni zborovanjem, kjer se dostikrat mlati le prazna slama. Z drugo besedo: ponavlja se ono, kar je že bilo nešteto povedano.

Ena dobro sestavljena resolucija glede bodoče jugoslovanske vlade, na podlagi katere naj bi deloval na kongresu izvoljeni odbor, bo koristila toliko ali več kot tridnevna debata. Isto velja tudi, kar se tiče združenja Slovencev.

Paziti pa je treba, da bo izvoljen dober, aktiven odbor, ki ne bo le na papirju. Od tega odbora bo odvisno vse bodoče politično delo za staro domovino. Odbor bo s pomočjo tiska seznanil Američane, kakšno obliko vlade mi priporočamo za Jugoslavijo. Največ opravka bo imel odbor s pobijanjem lažnjive propagande grofa Sforze, ki ima, kakor vse kaže, velik uspeh v Ameriki. S kratkim zborovanjem, ki je lahko prav tako uspešno kot dolgo bomo prihranili precej denarja, ki se bo lahko porabil za veliko bolj potrebne namene.

John Langerholc, 82.

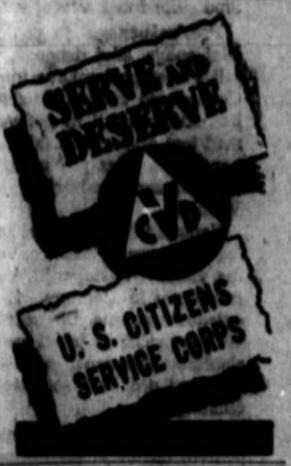
5 pata

V bolnišnici St. Mary's v Duluthu, Minn., kjer sem se zdravil radi pohešrečenja z avtom, sem se srečal tudi z Rusi iz Ukrajine. Prišli so k svojem bratu oziroma sinu, ki se je precej pohešrečil v Kanadi, dobil je razne rane in pretresene možgane. Stregli so mu nič in dan dva brata

in mati. Ko smo se pogovarjali, je eden od bratov rekel, da je iz Ukrajine. Opozoril sem ga, da je Slovenec. "Ne," je rekel, "Rus sem." Omenil sem mu, da sem ga sodil po govoricu, da je iz Slovenije. V pogovoru sva se lepo razumela z njegovo materjo, ki mi je povedala, da je že 17 let vdova.

Marija Pogorelec.

Najzanesljivejša dnevna delavska vesta so v dnevniku "Prosveta." Ali jih citate vsak dan?

ZADOLŽNICE ali DAVKI

Naša zmaga v tej vojni bo z:

- MOŠTVOM** — Naši mošje v armadi izpopolnujejo svojo nalogo.
- MINUTAMI** — Vsaka minuta naj deluje za zmago.
- DENARJEM** — Naša vlada mora imeti več denarja.
- OROŽJEM** — Ameriška Industrija dela čudeže s svojo produkcijo.
- MORALO** — Morala brambovcev in domače fronte je odlična.

Na izbiro imamo najuspešnejše investicije na svetu, ako kupujemo vojne bonde in znamke, ali večje, rastoče davke.

Na razpolago imamo — ali več vojnih zadolžnic ali več davčnih potrdil.

DOLGA ROKA

S. M. GARDENHIRE

(Se nadaljuje.)

"Zaradi mene, jaz se ga ne bojim," je ponosno vzkliknila hči.

Z občudovanjem jo je pogledal Conners, z istim občudovanjem, kakor je navadno gledal lepe slike žensk v svojem ateljeju.

Prestrašenega je pogledovala mrs. Olmer, zdaj enega, zdaj drugega, vendar pa sta vzbujali v njej poslanikova imponujoča postava in Connersova zaupanja vzbujajoča osebnost nekak čut varnosti in gotovosti. Njen soprog je med tem časom poklical slugo ter mu zašepetal par besed. Čez par minut, v katerih sem bil celo jaz sam razburjen, je vstopil polkovnik Vanotti.

Vanotti je bil v resnici za vsakega moža vpoštevanja vreden tekmeč, velik, črn in popolnoma varen v nastopanju, kateremu se je mogel priravnati le Conners. Z ostrimi pogledi je ogledoval zbrane, in prežeči izraz v njegovih očeh je pričal, da je bil oprezen. Najina in poslanikova prisotnost ga je skoraj gotovo podučila, zakaj gre, kajti očitačo je pogledal miss Olmer.

Molče smo odzdravili na njegov formalen poklon, dočim je kel Conners brez vseh ovinkov proti svojemu cilju.

"Vi ste miss Olmer povedali neko čudno zgodbo, ki se nanaša na poslanika in njegovo rodbino," je rekel. "Miss Olmer vas sicer ni izdala, temveč je izvedela vso stvar in zvezo ravnokar od svojega očeta, ki smo mu jo jaz in moj tovariš pojasnila. Kot poverljivi poslanikov vas vprašam v interesu vseh navzočih: Ali nimate tej zgodbi pristaviti še kakšno pojasnilo?"

S hladnimi, bodečimi pogledi je meril Vanotti svojega nasprotnika; niti najmanjše vznemirjenosti ali zadržane ni bilo na njem opaziti.

"Nimam sicer časti vas poznati," je odgovoril, "vendar vam pa hočem v navzočnosti svojih prijateljev, na katere se sklicujete, rad odgovorjati. Seveda ne vem prav, kaj bi mogel še pristaviti svojim prejšnjim besedam. Svoje obžalovanje o žalostnem dogodku sem izrekel že pri prvem pogovoru z miss Olmer in morem to napram poslaniku le ponoviti."

"Kar po zasluženju tudi čenimo, kakor vas smem v imenu vseh navzočih zagotoviti," je odgovoril Conners hvaležno. "Morda boste pa prejšnji iz svoje rezerve, če vam povem, da je poslanikov sin že priznal..."

Ves osepjen je Vanotti obstal.

"Priznal?" je sopihal — "da je pred kratkim velike vsote od mene prilgatil?"

"O, ne," je zaklical Conners s presunljivim glasom, "to je le postranska okolščina, ki se mi je pa že dalj časa zdela sumljiva. Pač pa je priznal, da je izvršil zločin."

Učinek teh besed je bil nepopisen. Kakor okamnili so vsi gledali Connersa, in poslanik se je smrtnobled zgrudil na svoj stol.

Najbolj čudno pa se je obnašal Vanotti. Zdaj rdeč — zdaj bled, se je zastoj trdil izgovoriti besede; v njegovih potezah na obrazu se je vse gibalo in premikalo; da, enkrat se je celo tako stgnil, kakor da bi se hotel vreči na Connersa.

Ta se je smejal.

"Kaj vas pa tako razburja, polkovnik Vanotti?" je vprašal zasmehljivo. "Tako priznanje mora prej vzbuditi vaše sočutstvo nego vašo jezo. S čim pa sem vas vendar razžalil?"

Vanotti ni odgovoril, zastoj se je krčevito trudil, da bi zopet postal miren.

Znova se je Conners glasno zasmeljal.

"Hočem vam nekoliko pomagati," je potem

nadaljeval. "Zdi se mi, da čutite v mojih besedah nekako obtožbo, na katero hočete odgovoriti s priznanjem, ki ga pa sicer zdaj več ne potrebujemo. Kajti vaše obnašanje je že priznanje, ker bi se že jutri sklenil krog dokazov proti vam. Toda mi nočemo o tej kočljivi zadevi vpriči dam dalje razpravljati, ki bi se pač rade umaknile. Tudi za vas bo dobro, če sedete, sir."

Vanotti je še enkrat pogledal okoli sebe, kakor bi iskal pomoči, nato pa se je molče spustil na stol. Dame so takoj vstale ter odšle iz sobe, spremljane od poslanika in mr. Olmerja do vrat.

Še na pragu je mlado dekle pogledalo Connersa z dolgim poslovilnim pogledom, na katerega je odgovoril z globokim poklonom, na kar so se zaprla vrata za obema damama.

Ko sta odšli, je tudi poslanik sedel ter skušal premagati svoje razburjenje. Prepustil je bojno polje zdaj popolnoma Connersu, ki je postal s svojimi spretnimi potezami gospodar situacije.

"Polkovnik Vanotti, je začel moj prijatelj s premissijem glasom, "podvreči se hočem težki nalogi, to celo kočljivo zadevo tudi za vas kolikor mogoče zadovoljivo končati, če sprejmete moje pogoje. Ni mi treba možu z vašo inteligenco razlagati, da vam sicer preostaja le revolver ali pa ječa. Ne verjamem, da bi imeli vi — kolikor se da soditi po vaših sedanjih nagnjenjih in navadah — posebno veselje do kazniliške obleke, sirovih kazniliških paznikov in dolgočasnem kazniliškem delu, kazniliške hrane niti ne omenjam. Obljubim vam, da ostanete svobodni in nekaznovani; pod katerimkoli imenom in naslovom se lahko naselite v inozemstvo in lahko odnesete s seboj tudi vse prislepjarjene dolarje — če mi izročite obširno pismeno priznanje. Ali sprejmete moj predlog?"

Vanotti je premišljeval trenotek.

"Kakšno jamstvo mi dajete?" je nato vprašal.

"Častno besedo poslanikovo," je odgovoril Conners.

Poslanik je prikopal.

"Dam jo."

"Potem privolim," je rekel Vanotti.

"Dobro," je odgovoril Conners. "Ali ste imeli skrivnice?"

"Ne."

"Vi sami ste torej predstavljali poslanikovega sina, si naslikali na roko marogo, pačili svoj pogled — kar možu vaših zmognosti pač ne more delati prevelikih težko — ter si polskali iste nošnike, kakor jih nosi vaša žrtev — ali ni res?"

"Da, in jez-z-zikovno napako s-s-em tudi lahko pos-s-anemal," se je norčeval Vanotti ter impertinentno pogledal poslanika.

"Take neslane šale v tem trenutku pač niso na mestu," ga je zavrnil Conners. "O posameznih vašega priznanja se bomo jutri zjutraj še pomenili. Še danes samo še eno: Vi ste pred kratkim v igri s poslanikovim sinom izgubili večje vsote. Zdi se mi torej popolnoma verjetno, da ste ga nameravali še bolj v to zadevo zaplesti. Ali mu niste danes plačali neko vsoto?"

"Da."

"S posebno pripravnimi novimi gullošiniranimi petdolarskimi bankovci, ali ne?"

"Zdaj me zasmehujete," je mrmral Vanotti.

"Prosim, oprostite mi. Zdaj se menda moremo posloviti."

Vanotti je vstal ter se poklonil.

"Lahko noč, gospodje."

(Se nadaljuje.)

dal sem in gledal, toda dolgo nisem opazil ničesar. Oči so me kar bolele od naporega iskanja, nazadnje sem vendarle zagledal divjačino. Kaj lep je bil pogled na to naravno sliko—divja džungla in čreda velike divjačine! Le z veliko težavo sem zagledal večsah žival na divjem ozemlju. Čudno je, kako važen pomen ima zaščitna barva živalstva. Tudi če imaš sled, je treba še posebne zmognosti v zasledovanju. Vsak lov v tej prirodi je težaven in razburljiv, zato pa zanimiv in romantičen. K temu pripomaga tudi veličastnost prirodne krasote. Opazovanje divjačine je zabavno in dviga lovsko navdušenje.

Poželel sem si lova na orjaške živali. Karavano sem odposlal naprej z naročilom, da izbere v bližini primeren kraj za šatorišče, ker sem vedel, da bo lov trajal nekaj ur, sonce pa je stalo že na zapadu.

Spremljal me je Laot, izurjen v zasledovanju divjačine! Stopal je naprej, jaz za njim. Vse zapreke pri prehodu v džunglo se zde človeku malenkostne, ako je divjačina blizu. Tako sva hitela v vijugasti črti proti divjim sorodnikom domače govedu. Podplat mojega čevlja se je odtrgal in obvisel, a kaj zato! Hujše je bilo to, da sva izgubila smer. Spremljevalec je splezal na drevo, da se razgleda. "Je že prav, le naprej!" je zaklical. Zdaj sem splezal tudi jaz dva metra visoko na neko termišče. Zagledal sem živali, ki so bile mirne, oddaljene komaj dve sto korakov od naju. Ker je bil položaj za strel neugoden, je bilo treba poslati drugo primernejo točko.

Po travi, ki nama je segala čez glavo, sva se plazila korak za korakom. Splezal sem na drevo in zopet oprezoval. Pa tudi ta točka se je izkazala za streljanje neugodna, ker mi je grmičevje zakrivalo glavo in sprednji del orjaka, ki naj bi postal žrtev moje lovske strasti. Stal je mirno in ponosno ob svoji družbi. Živali še niso slutile sovražnika. "Kar potrpi!" sem si mislil. Čakal sem na dreveru mirno dobre četrt ure. Ker je veter vlekel zdaj z ene, zdaj z druge strani, sem se bal, da bi me živali ne zavohale. Splezal sem zopet z drevesa in se

plazil do njih. Tovariš je bil tak za menoj. Z grozo sem slišal, kako se je zlomila kakih dvajset korakov pred menoj suha veja, in videl, kako se je nagibala trava, a hitro nato sem s še večjo grozo zapazil, kako se pomika polagoma velika glava z močnim kratkim rogovjem in s kodrasto dlako proti meni. Še prešen so se mi prvi močni utripi srca polegla, je tičala krogla v glavi velilkana, ki je grozovito zatulil in se bliskoma obrnil v stran. V tem hitrem presledku je počil drugi strel in ga pogodil v uho, tretji pa v hrbtenico. Kdo more popisati grozo in nemir, napetost živcev in najvišjo naslodo lova? Možgani in oči v takem položaju delujejo z neznanako hitrostjo in silo. Videl sem, kako se je zgrudil orjak po zemlji.

V tem hipu mi zakličje tovariš: "Ngna ma!" (govedo prihaja). Od desne strani sem se je slišalo pokanje suhljadi in odiranje trave. Moji streli na prvo žival so preplašili čredo, ki je hitela v divjem begu naravnost proti kraju, kjer sva stala s tovarišem. Položaj je bil kritičen. Streljati je bilo na ta način nemogoče, pa tudi nevarno.

Tovariš je odskočil in zbežal v stran, jaz za njim. V duhu sem že čutil, kako me je dohitela pobesnena žival, me nataknila na roge in dvignila v zrak. Prav nič me ni ovirala trava, še čutil nisem, da sem se opraskal po rokah in obrazu in si raztrgal obleko. To je bila borba za življenje in edina rešitev. V razburjenosti sem hitro splezal na drevo. Ko sem si oddehnil in pregledal okolico, sem videl, kako so pobesnele živali dirjale naprej in izgubile v džungli. Tovariša, ki je bil v plezanju spretnejši od mene, sem zagledal visoko na nekem drevesu.

V okolici je bilo že zopet vse mirno, moji živci so se pomirili. Zdaj je bilo treba poiskati kraj, kjer se je zvrnil ustreljeni bivol na tla. Iskal sem ga, toda v divji rastlinski gošči nisem mogel ugotoviti kraja. Tudi moj tovariš ni mogel najti sledu. Več ko pol ure sva iskala ustreljeno žival in taval, kar se da previdno, po travi sem in tja. Tovariš je še nekajkrat splezal na drevo, dokler ni zagledal v krogu poho-

Is a "foreign" name a handicap in your profession or business?

IN —

- MEDICINE? . . .
- LAW? . . .
- SPORTS? . . .
- THE ARTS? . . .
- TEACHING? . . .
- SCIENCE? . . .
- BANKING? . . .
- BIG BUSINESS? . . .
- THE ARMY AND NAVY? . . .
- CIVIL SERVICE? . . .
- POLITICS? . . .

READ
WHAT'S YOUR NAME?

Louis Adamic's latest book (Autographed)—Price \$2.50

Other Books by Louis Adamic

- Two-Way Passage..... \$2.50
- From Many Lands..... 3.50
- My America..... 3.75
- Cradle of Life..... 2.50
- Grandsons..... 2.50

ORDER FROM
PROLETAREC
2301 S. Lawndale Avenue Chicago, Ill.

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vsa

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SVOJE TISKARNE

... Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmernne, unjlako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY
2657-59 S. Lawndale Avenue Chicago, Illinois
TEL. ROCKWELL 4904

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklopu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta, pri čemer eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana \$1.50 (eno letno naročnino). Kar pa člani še plačajo pri osesmentu \$1.50 (tednik, se jim to prišteje k naročnini). Torej sedaj ni vroška, ne da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina, gotovo je v vsaki družini morda, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnimo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveta, to takoj naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnika.

Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$3.00	Za Celoeno in Chicago je.....\$7.50
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 5.10
2 tednika in..... 3.00	2 tednika in..... 3.10
3 tednike in..... 2.60	3 tednike in..... 2.50
4 tednike in..... 1.50	4 tednike in..... 1.50
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.50

Za Evropo je..... \$3.00

Ispolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja in Money Order v pisnu in si naročite Prosveta, list, ki je vaša lastnina

PROSVETA, SNPJ,
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveta vsoto \$

1. Ime..... Čl. družina št.....

Meslov.....

Uslovite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:

2..... Čl. družina št.....

3..... Čl. družina št.....

4..... Čl. družina št.....

5..... Čl. družina št.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik Star naročnik

V džunglah belega slona

Doživljaji in vstaji s pohodov po notranosti Zapadne Indije

Ing. Ferdo Lupša (Nadaljevanje.)

Neprijetno srečanje in razburljiv lov.

Potovali smo nazaj v Siam. Tretji dan potem, ko smo zapustili Čijeng Thung in smo prišli skozi velikanski gozd preko gorskega grebena, se je polotil naše živine nenaden nemir, obotavljala se je, da bi šla naprej. Vzroka prvi trenutek nihče ni vedel, a ni trajalo dolgo, ko smo videli, kaj je. Kažipot karavane je zaklical "soa", kar je delovalo na nas vse kakor strela z jasnega neba. Kakor bi trenil, smo imeli pripravljene puške.

Telega vzklika ne pozabim nikdar. Ob poti pred karavano je stal, komaj streljaj daleč od nas — kralj džungle, velik tiger, ki nas je mirno gledal. Videti je bil dobre volje, dasi so bile njegove svetle oči polne zvijače in hinavst. Trajalo je samo dva, tri trenutke, tiger je zarjovel —

in izgubil v džunglo. To je bil morda svarilen glas, naj se, kakor hitro moremo umakniti in ga ne motimo v njegovem kraljestvu.

Tiger kaj rad hodi po potih in karavanskih cestah; hitro se skriva v zavetje, kadar se hoče izogniti neljubemu človeku ali pa kadar preži na plen. Tiger je sploh čuden in muhast vladar v divji naravi, od njegove milosti je odvisno, koga napade ali koga pusti mirno dalje.

Tista leta v Siamu sem to večkrat opazil. Tako smo nekoč potovali po karavanski cesti čez gorovje iz Muang Prae v Muang Nan. Pred seboj smo imeli sveže sledove tigra. Gotovo se nam je umaknil in nas iz zatijaja opazoval, ko smo bli morda le nekaj korakov oddaljeni mimo njega. Bržkone je bil tudi on tisti, ki je tik za nami došli karavani iztrgal vola. To so doživljaji, na katere mora biti popotnik v teh krajih vsak čas in ob vsaki priliki pripravljen.

Ko smo bili od siamske meje oddaljeni samo še dva dni, smo v popoldanskih urah prišli skozi temno džunglo v kraj z redkim drevjem in visoko suho travo. Ozemlje je bilo podobno koritu, tako da smo imeli z višave

lep pogled na nasprotno stran. Mož iz mojega spremstva je zagledal v senci drevesa ohstran korita nekaj večjih živali. "Ngna pa" (divje govedo), mi je dejal in pokazal z roko v tisto smer. Gle-

Ranjeni ruski vojaki na poti v bolnišnico v osadju stalingrajske fronte.